

EL TSUNAMI EUROPEU

PASQUAL MARAGALL

President de la Generalitat

Les noves nacions ja no són els estats, són regions mundials. Europa és la regió mundial més avançada, i econòmicament la més gran. La nova Europa dels 25 estats ha anat massa de pressa als ulls de la gent, sobretot als països fundadors, on la revolta s'ha produït en forma de reacció nacionalista, antiliberal i antisocial.

El moment que estem vivint és un luxe per als que el vivim en pau i davant de la televisió o davant dels diaris. Sobretot a Espanya, gràcies a la visió i l'audàcia del president **Zapatero** al plantejar el referèndum quan i com ho va fer.

El món de sobte és més modelable i canviant, i no com abans, per guerres, imposició i conquesta, sinó gràcies al vot democràtic. Tot el que passa prové del fet que la dimensió dels Estats Units d'Amèrica, aquell gran invent europeu, ha anat imposant al mercat de les nacions, igual que passa en el de les empreses, unes dimensions mínimes més grans.

Europa ha volgut ser com les dues grans nacions vencedores de la segona guerra mundial, els Estats Units i la Unió Soviètica. Era obligat. I ha hagut de fer-ho no per conquesta o assimilació forçada de pobles diferents, sinó per adhesió lliure i per interès econòmic. I se n'ha sortit: 500 milions d'habitants, el mercat més gran del món, la renda continental (no podem dir-ne nacional) més gran del món, una sola moneda, cap exèrcit. Això és el que som. I els europeus de parla francesa han estat els primers de dir: a poc a poc, no volem anar tan de pressa, ja se'ns ha colat Polònia, ara que no se'ns coli Turquia, prou de *deslocalitzacions*, no anem tan ràpid.

Javier Solana, Ana Palacio i jo mateix vam defensar fa un any i mig a Davos que Turquia hi havia d'entrar. Fixin-s'hi bé, ¿contra qui? Doncs bàsicament contra **Angela Merkel**, que sembla que aviat governarà Alemanya.

Ens estem quedant sols.

L'avantatge és que el primer país que ha dit *no* no podem qualificar-lo de reaccionari, és el país de la revolució i la república. Per tant, parada i fonda en el procés de construcció europea, que als que hi estàvem ficats ens semblava lent i morós, i a molts, segons sembla, incomprendiblement veloç i excessiu.

Som davant d'un moment de passar comptes entre la gent i la política. I la nova política i els nous polítics seran els que siguin capaços de convèncer la gent que la marxa de les coses és la que ha de ser, que anem bé, que s'ha d'anar canviant a un ritme sostingut, sense precipitacions.

Fa poc es va arribar a un acord en relació amb la Carta Municipal de Barcelona a Madrid. Quan vam començar amb **Narcís Serra**, amb **Estapé** i amb **Sardà Dexeus** a reformar la Carta jo tenia els cabells negres i ara ja ho veuen. Era l'any 1980. Quina fantàstica morositat, quina immensa mandra la de la història.

Mirin: les noves nacions més o menys unides del món no seran les velles nacions, seran les grans regions mundials; Mercosur, la unió magribina, la unió africana, la Unió Europea, els Estats Units, Rússia, la Xina, l'Índia, el Sud-est Asiàtic, Austràlia i no gaires més. I amb les mides petites no es podrà competir, encara que hi pugui haver *andorres* i *mònacos* i *suïsses* i *singapurs*, igual com passa amb les empreses.

La mobilitat de la població es pot alentir, però no es pot aturar; més encara, se l'ha d'alentir i d'ordenar. Però no podem enganyar la gent

dient-li que es pot impedir. S'ha de potenciar una *deslocalització* moderada, potent i controlada per evitar excessius moviments de població. I s'ha de fer en cada país, en cada comarca, en cada ciutat, en cada barri: vigilar com es produeix la química entre els nouvinguts i els antics ciutadans, començant per la convivència a l'escola i la convivència a les escales de veïns dels barris.

Els explico el cas d'una població catalana: els pisos construïts per un fabricant de gasoses per als seus obrers eren l'orgull de la vila. Allà vivien els obrers modestament, però hi vivien bé. Quan van poder passar al centre de la població, les cases es van anar buidant primer i després es van omplir d'immigrants no ja del sud d'Espanya, sinó del Magrib. I el barri va començar a decaure. L'alcalde les va voler arreglar, però va tenir mala sort. La seva dona es deia de cognom **Moreta**. La gent, possiblement, quina ironia, els immigrants de la primera onada, van començar a dir que l'alcalde sortia amb una mora i que per això es cuidava exclusivament dels immigrants. Fins que el van fer fora.

Els explico també el cicle anual d'una escola de la Catalunya interior. A començaments de curs els alumnes són els que són. Però ara el curs ja no és estàtic i fix. Abans de Nadal han arribat més famílies al poble, més nens que s'han d'escolaritzar. Després alguns se'n tornen als seus països d'origen, i a finals de curs, amb la sega i el turisme, arriben més criatures de les que havien marxat. ¿Qui pot planificar aquesta seqüència?

Per als polítics de dretes hi ha una solució: dir que es prohibeixi la immigració. No dic prohibir-la --perquè no es pot fer fàcilment-- dic dir que es prohibeixi, confiant que la gent sigui tan ignorant que s'ho cregui i els voti.

Aquests dos exemples són dues petites al·legories del que passa a Europa, del que va passar a França, el que ha passat a Holanda i el que pot passar en altres països.

Crec que s'imposa fer una reflexió conjunta dels grans líders europeus disposats a afrontar la situació, els actuals i els anteriors, amb gent nova, amb veus representatives de la nova sensibilitat i realitat per aixecar una bandera d'ambició i seny, perquè ara veurem nous líders venent-nos velles receptes i s'ha d'evitar que ens desviïn molt del camí cap a la nova realitat del món.

Anem cap a una xarxa de regions mundials de grans dimensions i cap a un món regit per l'economia i la ciència i no pels sentiments nacionalistes, si bé a cada cantonada d'aquest camí aquests sentiments s'expressaran amb força.

S'ha de mantenir el tremp, mirar lluny i no ensopegar. Uns joves em diuen dues coses que consigno: van votar en blanc en el referèndum espanyol perquè són europeistes, però ni ningú els va explicar la Constitució ni els va semblar que servís per millorar la seva situació. Que típicament és de sub-ocupació, de feines molt precàries, i de disminució intermitent dels ingressos. Quan jo era jove es trigava a millorar, però es començava aviat i no es feia mai enrere. Però les coses ara són diferents.

Els joves d'avui m'han suggerit que al final dels processos de ratificació del tractat, la Unió convoqui un referèndum global europeu. Si guanya el *sí*, endavant. Si guanya el *no*, ens quedem en el tractat vigent avui, el de Niça. Els he dit que em sembla una proposta molt lògica, amb un advertiment: s'ha de preveure què passa als països on hagi guanyat el *no*. Per a això es poden arbitrar sortides raonables, com l'*opting out* que la Gran Bretanya va aplicar en l'adopció de l'euro com a moneda comuna. No ha impedit que l'euro competeixi amb el dòlar en el mercat mundial de divises com a moneda reserva

i, no obstant, ni és un tema menor... ni la Gran Bretanya és menys important que França.

La celebració de la cimera euromediterrània, Barcelona + 10, d'aquí a sis mesos podria ser l'ocasió per discutir aquests temes amb perspectiva.

Rendez-vous al novembre.

Article publicat a El Periódico el 3 de juny de 2005